

Lietuvos Ministrės Pirmininkės Ingridos Šimonytės sveikinimo kalba
Laisvės riterio apdovanojimų ceremonijoje
Varšuvos saugumo forume, 2022 m. spalio 4 d.

Gerbiamoji ponija Olena Zelenska,
Gerbiami ceremonijos organizatoriai ir svečiai,
Broliai ir seserys ukrainiečiai,

Buvau keturiolikos, kai 1989 m. rugpjūtį du milijonai lietuvių, latvių ir estų susikibo rankomis į žmonių grandinę – Baltijos kelią, – kad parodytų pasauliui, jog mūsų tautos nesustos, kol neatgausime laisvės.

Praėjus vos pusmečiui Lietuva paskelbė Nepriklausomybę. 1991 m. sausį už mūsų laisvę 14 žmonių paaukojo gyvybes. Tačiau laisvų žmonių galia sugebėjo sustabdyti Rusijos tankus. Lietuva atkūrė ir apgynė savo nepriklausomybę per auką, kuri dabar atrodo palyginti kukli.

Būdama paauglė negalėjau suvokti visų tų politinių, ekonominių ir socialinių įvykių pasekmių. Tačiau suvokiau akimirkos svarbą. Ir labai aiškiai supratau vieną dalyką: šalis yra stipri tiek, kiek stiprus jos žmonių ryžtas – ryžtas kovoti už savo laisvę ir ginti tėvynę.

Prabėgo daug metų, bet šis įsitikinimas tik stiprėjo. Ir šiandien galiu nedvejodama pasakyti – Ukraina nenugalima!

Visi, kurie turi akis, galėjo tai pamatyti per Oranžinę revoliuciją, kai Ukrainos žmonės pasirinko tikrą demokratiją, o ne tylų paklusnumą. Jie nė akimirkos nesudvejoję pademonstravo, kad niekas niekada iš jų nepavogs rinkimų.

Visi, kurie turi akis, turėjo tai pamatyti per Orumo revoliuciją, kai Ukrainos žmonės pasirinko nepriklausomybę ir ateitį Europoje, užuot grįžę į nemylinčios pamotės Rusijos glėbį. Nei žiemos speigas, nei savos valdžios paleistos kulkos nesumažino Ukrainos žmonių ryžto kovoti už teisę patiems spręsti savo šalies likimą.

Visi, kurie turi akis, privalėjo tai pamatyti, kai dešimtys tūkstančių Ukrainos vyrų ir moterų savanoriškai stojo ginti savo šalies nuo nepaskelbto pasalūniško karo, kurį Rusija pradėjo Donbase. Nuo 2014 m. šis karas Ukrainos žmones pavertė „tauta, kurioje šimtai tūkstančių kovoja, o milijonai padeda“, – kaip situaciją taikliai apibūdino prezidentas Volodymyras Zelenskis. 44 milijonų karių armija, žinančia, už ką kovoja.

Tačiau diktatorius nuo pasaulio atskirtame bunkeryje ir jo parketiniai generolai nesutiko atsimerkti ir pamatyti tikrovės. Jų žmonės galėjo žiūrėti ir klausytis – bet nesugebėjo iš tikrųjų matyti ir suvokti.

Todėl vasario 24 d. pabudome košmaru virtusioje tikrovėje. Per visą civilizuoatą pasaulį nuvilnijo pasipiktinimas, bet kartu ir baimė. Dėl karo, kurio mūsų karta tikėjosi niekada neišvysti, – bet štai, vykstančio tiesiai mums prieš akis, Rusijai užpuolus nepriklausomą, suverenią Ukrainą. Netrukus galbūt galinčio pasibelsti ir į mūsų duris. Dėl siaubingos minties, kad į mūsų žemyną sugrįžo tamsūs laikai, kai žiaurūs, grobuoniški diktatoriai vien karine jėga perbraižo valstybių sienas.

Būta besibaiminančių, kad Kyjivas iš tiesų kris – jei ne po trijų dienų, tai po poros savaičių. Būta nuogąstavusių, kad Ukrainos žmonės gali neatsilaikyti, nepaisant mūsų nuoširdžios paramos ir pagalbos, kokią tik galėjome suteikti.

Tačiau 44 milijonų karių armija nepabijojo. Ukraina visam pasauliui parodė, kaip „antra galingiausia pasaulio kariuomenė“ užspringsta, stojusi į akistatą su laisvę mylinčių žmonių drąsa ir narsa. Net ir tie, kurie lig šiol norėjo likti akli, dabar visiškai aiškiai mato, kad Ukrainos žmonės gins kiekvieną savo teritorijos centimetrą ir kiekvieno Ukrainos vaiko teisę augti laisvoje ir nepriklausomoje tėvynėje. Kad šis karas baigsis Ukrainos pergale – o jei ne, vadinasi, tai dar ne pabaiga.

Palaipsniui mūsų baimė nublanko prieš susižavėjamą Ukrainos žmonių drąsa ir narsa.

Reikia drąsos paimti ginklą ir kovoti už savo šalį. Atsisakyti saugaus gyvenimo užsienyje ir grįžti į tėvynę milijonais, kad prisijungtum prie ginklo brolių ir sesių – visiškai ir sąmoningai pasirengęs už savo šalį paaukoti gyvybę.

Reikia drąsos likti miestuose ir kaimuose; teikti medicinos pagalbą žmonėms slėptuvėse; gelbėti nukentėjusiuosius iš griuvėsių; gesinti gaisrus; išminuoti ir remontuoti sugriautus tiltus, kelius ir namus; tiekti maistą ir mokyti vaikus krentant rusų raketomis. Reikia drąsos atlikti kasdienius darbus – ūkininkauti, sodinti, nuimti derlių – kaskart rizikuojant pataikyti ant minos.

Reikia drąsos išlaikyti veikiančią valstybę ir tęsti reformas, netgi jas spartinti, kad Ukraina kuo greičiau taptų ES ir NATO nare.

Reikia drąsos likti savo šalyje ir vadovauti kovai. Žinant, kad esi gyvas taikinytis, atsisakyti pasiūlymo „pavėžėti“ iš šalies ir vietoj to paprašyti ginklą ir šaudmenų – kaip tai padarė Jūsų vyras, ponias Zelenska. Kaip padarė ir visa Ukrainos vadovybė.

Reikia drąsos ir palikti namus, kad išvežtum vaikus ir senolius į saugią vietą. Keliauti tūkstančius kilometrų, dažnai apšaudomiems, ir pradėti naują, nors ir laikiną gyvenimą svetimoje šalyje, atsiduodant visiškai nepažįstamų žmonių geranoriškumui.

Ukrainiečių drąsa nušvietė viso pasaulio miestus mėlyna ir geltona spalvomis, primindama, kad tik ukrainiečių dėka mūsų žmonės vis dar gali džiaugtis teisingumu, saugumu, žmogaus teisėmis ir laisvėmis. Kad jie gali saugiai planuoti ateitį.

Ukrainiečių drąsa keičia pasaulį, verčia kiekvieną šalį ir kiekvieną žmogų apsispręsti, kurioje istorijos pusėje jie nori būti.

Dėl Ukrainos drąsos mūsų žemynas tampa saugesnis, nes ji suteikia postūmį politiniams sprendimams, kurie buvo ilgai atidėliojami dėl politinės valios ar ambicijų stokos, pavyzdžiui, sprendimams nutraukti energetinę priklausomybę nuo Rusijos, padidinti išlaidas gynybai ar tęsti ES plėtrą.

Meldžiu, kad mes Vakaruose išlaikytume bent dalelę šios drąsos, kad išsaugotume savo vienybę ir nesudrebėtume nuo nuolatinių Rusijos gąsdinimų, energetinio šantažo ir žvanganimo branduoliniais ginklais.

Mūsų pareiga – neprarasti perspektyvos, didėjant energijos kainoms ar krentant politiniams reitingams, ir toliau padėti Ukrainai laimėti šį lemiamą karą.

Savo akimis mačiau Lietuvos žmonių galią mūsų Nepriklausomybės aušroje. Esu įsitikinusi, kad Lietuvos žmonės ir mano vyriausybė – kaip ir bet kuri kita vyriausybė, kurią jie beišsirinktų ateityje – palaikys Ukrainos žmones iki jūsų ir mūsų pergalės ir po jos.

Gedėsime kiekvienos Rusijos agresijos aukos. Visi, kurie niekingais būdais žudė ir kankino Ukrainos žmones, sulauks ne tik Dievo teismo, bet ir tarptautinio tribunolo teisingumo. Kiekvienas Ukrainos centimetras bus naujai atstatytas. Ukrainos žmonių pastangomis ir su visų civilizuoto pasaulio vyriausybių bei visų geros valios žmonių pagalba.

O kol kas džiaugiuosi šiandien turėdama galimybę pareikšti pagarbą ir nuolankiai pasidžiaugti Ukrainos žmonių drąsa ir narsa. Manau, kad labai tinkama ir simboliška, jog Jūs, ponija Zelenska, atsiimate apdovanojimą savo tautos vardu. Galbūt ir nepasirinkote šio vaidmens, bet šiandien Jūs įkūnijate kiekvieną Ukrainos moterį, kuri nustumia baimę į šalį ir prisideda prie to, kad Ukraina laimėtų. Šią užduotį Jūs atliekate taip kantriai ir kilniai, kad belieka tik nuoširdžiai žavėtis.

Šis apdovanojimas gali būti vienas iš daugelio, kuriuos teisėtai gaus nenugalimi Ukrainos žmonės. Tačiau didžiausias apdovanojimas – neabejoju – bus sukurtas jų pačių rankomis: gėrio pergalė prieš blogį. Ukrainos pergalė.

Slava Ukraini!